

Вовк І.*

ВПЛИВ СВІТОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА СИСТЕМУ МІЖНАРОДНОГО СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

В даний час світова економічна і фінансова системи впритул зіткнулися із загрозою найбільшої за останні 50 років кризи, яку, за можливими наслідками, багато хто вже порівнює з «великою депресією» у США в 30-х роках минулого століття. Її вплив, за оцінками аналітиків, буде відчуватися у різних сферах життя, різних країнах, різних галузях економіки. Внаслідок того, що міжнародний бізнес базується на можливості отримання вигод саме із переваг міждержавних (міжкраїнових) ділових операцій, тобто з того факту, що продаж даного товару в іншій країні, або налагодження фірмою однієї країни виробництва в іншій країні, або надання послуг спільно фірмами двох країн третій і т.д. забезпечують залученим у бізнес сторонам більше переваг, ніж вони б мали, якби вели справу у своїх країнах, то вплив світової фінансово-економічної кризи на розвиток зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання буде вкрай відчутним.

Через поширення проблем на фінансових ринках уже відбувається зменшення світового попиту. Рецесія у провідних економіках світу супроводжуватиметься насамперед зменшенням інвестиційного попиту, динаміки обсягів виробництва і, відповідно, призведе до зниження цін на продукцію українських корпорацій. Такі тенденції на світовому ринку, зважаючи на високу залежність української економіки від експорту, частка якого у ВВП становить понад 47%, негативно позначатимуться на динаміці розвитку експортного виробництва, а далі — на галузях, які безпосередньо й опосередковано залежать від експорту.

Міжнародні корпорації як відкриті системи безпосередньо або опосередковано взаємодіють із всіма елементами навколишнього середовища, піддаються різноманітним впливам, одержують необхідні ресурси і постачають у зовнішнє середовище продукти і послуги. Середовище, у якому функціонує фірма, що здійснює міжнародні операції, відчуває вплив із боку цієї фірми і справляє саме на неї величезний вплив. Міжнародний бізнес об'єднує організації, що діють практично в будь-якому ціннісному й інституціональному середовищі. Кожна з країн, де ведуть свої операції транснаціональні корпорації, характеризується певними правовими, політичними й економічними структурами, рівнем розвитку і культурних умов, які сьогодні зазнають відчутних змін.

Системою, у межах якої відбувається формування антикризової стратегії зовнішньоекономічної діяльності компанії, є міжнародний стратегічний менеджмент, який можна визначити як програмний спосіб мислення й управління, що забезпечує узгодження цілей, можливостей підприємства й інтересів працівників в процесі здійснення міжнародного бізнесу. Міжнародний стратегічний менеджмент – це процес застосування управлінських концепцій та інструментів у міжнародному середовищі й отримання, завдяки цьому додаткових зисків у довгостроковому періоді.

Міжнародний стратегічний менеджмент припускає визначення генеральних напрямків зовнішньоекономічної діяльності підприємства й організацію справ на їх основі. Отже, міжнародний стратегічний менеджмент підприємства - це не тільки розробка стратегічної програми діяльності компанії на зовнішніх ринках, але й прийняття, і виконання стратегічних рішень. Це також комплекс процесів, явищ і характеристик, що відображають пріоритетність цілей і динаміку розвитку, своєчасність рішень і дій, передбачення майбутнього, аналіз наслідків керуючих впливів. Стратегічний міжнародний менеджмент

* економіст II категорії НДЧ Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

вимагає наявності в організації не тільки структури, правил і процедур, але й інтуїції й здатності міркувати й виносити судження. Стратегічний міжнародний менеджмент - це робота з подолання неоднозначності, невизначеності й несподіванок, з якими постійно зіштовхуються організації на зовнішніх ринках. Стратегічний менеджмент зовнішньоекономічної діяльності пов'язаний з удосконалюванням методів, що дозволяють справлятися із протиріччями, зіткненнями різних культур і конфліктами. Він займається також питаннями відхилень від норми, розходжень, відступів від прийнятого порядку й нестабільності на міжнародному рівні.

Стратегія подолання наслідків впливу світової фінансово-економічної кризи на розвиток міжнародного бізнесу передбачає розробку ефективного дієвого механізму діагностики кризових явищ.

Стратегічне управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства в умовах світової кризи – це сукупність методів, спрямованих, з одного боку, на зменшення витрат, а з другого – на пошук нових ринків збуту, нетрадиційних каналів просування та збуту продукції, нових прийомів управління.

Ефективне антикризове стратегічне управління у міжнародному бізнесі – це, передусім, управління, яке базується на вмінні правильно застосовувати досягнення сучасного міжнародного менеджменту та характеризується здатністю підприємства своєчасно та конструктивно реагувати на зміни, що загрожують його нормальному функціонуванню на довгострокову перспективу. Важливою умовою є зміни у сфері прийняття антикризових управлінських рішень. У зв'язку з цим комплексний аналіз і оцінка сучасного середовища розвитку міжнародного бізнесу фірми є найважливішим моментом підготовки всіх стратегічних і багатьох тактичних рішень міжнародного менеджменту. Цей аналіз повинен здійснюватися у такий спосіб:

- 1 ідентифікація ризиків, що спричинені світовою фінансово-економічною кризою;
- 2 обґрунтування та розробка комплексу заходів спрямованих на мінімізацію ризиків, пов'язаних із діяльністю компаній на зовнішніх ринках в сучасних умовах;
- 3 створення комплексної системи управління ризиками;
- 4 впровадження постійного моніторингу положення на світових товарних та фінансових ринках із подальшою ідентифікацією нових ризиків, що з'явилися.

Література

1. Астахова І. Е. Методичні аспекти коригування зовнішньоекономічної стратегії підприємства // Економіка: проблеми теорії та практики. — Д., 2008. — Вип.216, т.4. — С.770–776.
2. Данилишин Б. Світова фінансова криза — тест для України// <http://www.dt.ua/1000/1550/64350/>
3. Захарін С. Світова криза: тест на зрілість української економіки// Віче. - 2008. - № 21. - С.5-7.
4. Курівський І. Концепція критичних факторів успіху в сучасній парадигмі стратегічного менеджменту// Економіст. - 2008. - № 3. - С.54-56.
5. Мінцберг Г. Зліт і падіння стратегічного планування / Генрі Мінцберг; пер. з англ. Катерини Сисоєвої; [заг. ред.: Л. Савицька] — К.: Вид-во О. Капусти, 2008. — 389 с.
6. Момот В. Є. Стратегічні тенденції розвитку менеджменту в умовах невизначеності середовища господарювання // Наук. пр. — Донецьк, 2007. — Вип.87: Сер.: Економічна. — С.109–117.
7. Тімченко О. Д. Оцінка впливу чинників на стратегію управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. — Х., 2006. — Вип.1 (3). — С.362–367.
8. Траут Д. Сила простоти : рук. по успеш. бизнес-стратегиям: [мировой бестселлер о простой философии бизнеса для решения слож. проблем: пер. с англ.] / Джек Траут, Стив Ривкин. — СПб. и др.: Питер, 2008. — 238 с.